

مقدمه

با توجه به اهمیت شرکت های دانش بنیان در زیست بوم فناوری، نوآوری و تولید کشور، و همچنین توجه بسیاری از نهادها و تصمیم گیران به کسب و کارهای نوپا، تقریباً تمامی سازمان‌های خصوصی و دولتی فعالیتی را در زمینه کسب و کارهای نوپا و دانش بنیان آغاز کرده‌اند. شتاب‌دهنده‌ها با جذب و پرورش ایده های ناب و نوآور و فناور در راستای تبدیل شدن این طرح ها به شرکت های موفق نقش ویژه‌ای دارند. در صورتی که استارت‌آپ‌ها و شتاب دهنده‌ها در یک کشور توسعه پیدا کنند، اقتصاد یک کشور می‌تواند جهش عظیمی داشته باشد. شتاب دهنده‌ها باعث می‌شوند که فضای بین دانشگاه و کسب‌وکار نزدیکتر شود. شتاب دهنده‌ها با بیش از هزاران فارغ التحصیل دانشگاهی ارتباط داشته و باعث می‌شوند که این افراد به راحتی و در زمان کوتاه تری وارد بازار کار شوند. بسیاری از ایده‌های ناب در کشور به دلیل عدم سرمایه‌گذاری داخلی به کشورهای خارجی فروخته می‌شود. این مساله باعث می‌شود که فناوری‌ها در کشور بومی سازی شود. شتاب‌دهنده‌ها به بومی سازی دانش و فناوری ملی کمک می‌کنند و باعث تنوع کسب و کارهای نوپا در مراکز نوآوری، مراکز رشد و نوآوری و پارک‌های علم و فناوری و نیز افزایش درآمد ملی کشور می‌شوند. در صورتی که منابع درآمدی یک کشور متنوع‌تر شود، اقتصاد کشور یک حاشیه بسیار امن برای خود ایجاد خواهد کرد. لذا با عنایت به قانون جهش تولید دانش بنیان که در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (123) قانون اساسی مصوب شده است و لزوم ایجاد یکپارچگی در بهره‌گیری از شتاب‌دهنده‌ها آیین نامه شتاب‌دهنده‌های تخصصی سلامت تدوین گردید.

ماده 1- تعاریف

1-1- شتاب‌دهنده تخصصی سلامت:

شرکتی است که پس از اخذ مجوز شتابدهی از سازمانهای ذیصلاح (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری) مجوز شتابدهی در حوزه تخصصی سلامت را از معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اخذ می نماید و با هدف حمایت، توسعه نوآوری، کارآفرینی نوآورانه و سرمایه گذاری در مراکز پذیرش شتاب‌دهنده‌های تخصصی سلامت مستقر می‌گردد.

2-1- کسب و کار نوپا (استارت‌آپ):

کسب و کاری نوپا، نوآورانه و مخاطره‌پذیر است که از پتانسیل رشد بالایی برخوردار بوده و نیاز به شتابدهی در فرآیندهای تاسیس، توسعه و تثبیت آن کسب و کار دارد تا از طریق ارائه محصول یا خدمت جدیدی بتواند پاسخگوی تقاضای بازار و سایر جامعه باشد.

3-1- مرکز پذیرش شتاب‌دهنده‌های تخصصی سلامت

کلیه مراکز رشد و نوآوری، مراکز نوآوری و پارک‌های علم و فناوری سلامت که مجوز تاسیس و فعالیت خود را از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دریافت نموده‌اند در این آیین نامه مرکز پذیرش شتاب‌دهنده‌های تخصصی سلامت نامیده می‌شود.

4-1- مرکز رشد فناوری سلامت :

مرکزی است تحت مدیریت متخصصین حرفه ای که با ارائه خدمات حمایتی، از ایجاد و توسعه حرفه های جدید توسط کارآفرینانی که در قالب واحدهای نوپای فعال در زمینه‌های مختلف منتهی به فناوری تشکیل شده‌اند و اهداف اقتصادی مبتنی بر دانش و فناوری دارند، پشتیبانی می‌کند و دارای مجوز فعالیت از وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی می باشد .

5-1- مرکز نوآوری سلامت :

نهادی جهت فراهم آوردن فضای تبادل فکر و شکل‌گیری ایده‌های جدید میان اساتید و دانشجویان و سایر بازیگران زیست بوم نوآوری سلامت است که با ایجاد فرصت های تعامل و همکاری گروهی، زمینه را برای توسعه نوآوری فراهم می‌آورد.

6-1- پارک علم و فناوری سلامت:

سازمانی است که بوسیله متخصصین حرفه‌ای مدیریت می‌شود و هدف اصلی آن افزایش ثروت در جامعه از طریق ارتقاء فرهنگ نوآوری و رقابت سازنده میان شرکت‌های حاضر در پارک و مؤسسه‌های متکی بر علم و دانش با تمرکز بر فناوری‌های حوزه سلامت است. برای دستیابی به این هدف یک پارک فناوری، جریان دانش و فناوری را در میان دانشگاه‌ها، مؤسسه‌های تحقیق و توسعه، شرکت‌های خصوصی و بازار به حرکت انداخته و مدیریت می‌کند و رشد شرکت‌های متکی بر نوآوری را از طریق مراکز رشد و نوآوری و فرآیندهای زایشی تسهیل می‌کند. پارک‌ها همچنین خدمات مناسب دیگری به همراه فضاهای کاری و تسهیلات با کیفیت بالا فراهم می‌نمایند و دارای مجوز فعالیت از شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی می باشند .

ماده 2-اهداف

شتابدهنده‌های تخصصی سلامت در مسیر تکمیل چرخه زیست بوم فناوری و نوآوری سلامت اهداف ذیل را دنبال خواهند کرد :

- تسهیل تعاملات میان بازیگران زیست بوم نوآوری سلامت با هدف ارتقای نوآوری و فناوری
- فراهم آوردن فرصت رشد اقتصادی و اشتغال زایی در استارت‌آپ های مستقر از طریق سرمایه گذاری
- حمایت از استارت‌آپ‌ها (کسب و کارهای نوپا) برای پاسخگویی به نیاز بازار
- توسعه مهارت های کارآفرینی
- فراهم کردن فرصت سرمایه‌گذاری از جمله معرفی استارت‌آپ ها (کسب و کار نوپا) به سرمایه گذاران
- بسترسازی برای تبدیل ایده‌های نوآورانه به محصول/ خدمات دانش بنیان و حمایت از نوآوری در یک حوزه خاص
- کشف فرصت‌های محیطی و نیازهای بومی، منطقه‌ای و ملی در جامعه و صنعت
- مهیا نمودن شرایط لازم برای توسعه همکاری‌های بین المللی شرکتهای مستقر

ماده 3- پذیرش شتابدهنده :

مراکز پذیرش شتابدهنده‌های تخصصی سلامت در صورتی می توانند نسبت به پذیرش شتابدهنده‌های دارای صلاحیت اقدام نمایند که شتابدهنده‌ها برنامه شتابدهی خود را به شورای فناوری دانشگاه ارائه نمایند و در صورت تایید شورای فناوری، نسبت به فرآیند شتابدهی اقدام نمایند. بدیهی است در صورت عدم فعالیت مؤثر و یا خروج شتابدهنده از ضوابط کاری تعیین شده در مورد ادامه فعالیت شتابدهنده توسط شورای فناوری دانشگاه تصمیم گیری خواهد شد

ماده 4- وظایف شتابدهنده تخصصی سلامت:

- فراهم آوردن امکان ارتباط و دسترسی به سرمایه‌گذاران، کارآفرینان و شرکای صنعتی برای استارت‌آپ‌ها (کسب و کارهای نوپا)
- ارائه خدمات مشاوره و دستیابی به راهنمایان (mentoring) حرفه‌ای و مؤثر در حوزه مدیریت کسب و کار، مالی، عملیات، تکنولوژی و منابع انسانی
- ایجاد ارتباطات سازنده با مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی، مراکز رشد و نوآوری حوزه سلامت به منظور هدایت ایده‌ها به سمت تولید محصولات دانش بنیان و نیازمحور و جذب سرمایه گذار
- فراهم سازی امکانات اجرایی و کار عملیاتی برای رصد نیازهای واقعی کشور در حوزه‌های مختلف سلامت در عرصه‌های بومی و ملی و منطقه‌ای
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی در زمینه فنی و تخصصی و مدیریت متناسب با هر استارت‌آپ (کسب و کار نوپا) با تایید شورای مرکز رشد دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
- شناسایی بسترهای ارتباطی مؤثر و برقراری ارتباط مستمر با حوزه‌های تولیدی/خدماتی سلامت محور در سطوح منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی
- ایجاد دسترسی به مربیان کسب و کار و کارآفرینان با تجربه برای انتقال دانش و تجربه
- مشاورت در تامین نیروی انسانی مورد نظر به منظور رسیدن به اهداف و توسعه تیم‌های تأیید شده
- تدارک بستر لازم برای گردآوری ایده‌های نوآورانه از مجرای برگزاری رویدادهای کارآفرینی، ایده‌بازارها، فن بازارها و ...
- همکاری و راهنمایی در خصوص دریافت مجوزهای لازم برای محصولات فناورانه و دانش بنیان از مراجع قانونی به منظور تجاری سازی و ورود محصول به بازار
- تامین مالی مستقیم یا غیر مستقیم (نظیر جذب سرمایه‌گذار) برای فعالیتهای کسب و کارهای نوپای در حال رشد
- آینده نگری و رصد فرصتهای بین المللی با هدف شناسایی و بررسی وضعیت تقاضای بازار محصولات دانش بنیان به صورت مستمر
- توسعه همکاریهای بین المللی جهت تسهیل و تسريع روند انتقال فناوری، تجاری سازی و بومی سازی فناوری
- توسعه مجازی بازارهای مبادلات فروش محصولات دانش بنیان
- شناسایی طرحها و ایده‌های نوآورانه بر اساس نیاز بازار و صنعت

ماده 5- ضوابط و نحوه تایید صلاحیت شتاب دهنده برای فعالیت در حوزه سلامت:

- 1- داشتن مجوز لازم از مراجع ذیصلاح (معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)
- 2- تکمیل کاربرگ درخواست فعالیت شتابدهنده و ارائه به دفتر توسعه فناوری سلامت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- 3- بررسی درخواست شتابدهنده در کمیته فنی مراکز رشد و نوآوری دفتر توسعه فناوری سلامت
- 4- ارائه گواهی صلاحیت از طریق دفتر توسعه فناوری سلامت در صورت تایید

ماده 6- منابع مالی

شتابدهنده به منظور انجام وظایف خود بودجه و اعتبارات لازم را از منابع اعتباری زیر تامین نماید :

- 1- سرمایه اولیه شتابدهنده
- 2- درآمدهای نقدی حاصل از انعقاد قرار داد
- 3- درآمدهای حاصل از محل حق امتیاز (Royalty)، سرمایه گذاری مخاطره پذیر و ارائه خدمت و همکاری با شرکت‌ها.
- 4- جذب کمکهای نقدی و غیرنقدی از نهادهای دولتی نظیر دانشگاهها و موسسات آموزشی و پژوهشی، صندوق نوآوری و شکوفایی ریاست جمهوری و غیره در چارچوب قوانین و مقررات .
- 5- اخذ گرنتهای تحقیقاتی از منابع خارج از کشور در چهارچوب قوانین و ضوابط مربوطه
- 6- تسهیلات ارزی و ریالی از نظام بانکی کشور
- 7- برگزاری رویدادهای آموزشی و ترویجی (Event) در حوزه سلامت پس از اخذ مجوزهای لازم از مراجع ذیصلاح

ماده 7- مراحل ورود، استقرار و خروج تیم ها

7-1 دوره پیش شتابدهی:

یک دوره یک تا سه ماهه است که طی آن به استارت‌آپ (کسب و کار نوپا) خدمات مشاوره، ارائه خدمات مشاوره و دستیابی به راهنمایان و آموزش‌های مهارتی مورد نیاز حوزه مالکیت، تکمیل تیم کاری، بازاریابی، طراحی فنی و امکان سنجی فنی و بازار آموزش داده می شود تا در پایان این دوره در صورت تایید شتابدهنده در خصوص قابلیت کسب و کار برای شتابدهی و نیز تاییدیه مرکز پذیرش شتابدهنده در مورد برنامه شتابدهی بنا به توافق سه جانبه مرکز رشد، شتابدهنده و کسب و کار نوپا، دوره شتابدهی آغاز می شود.

2- دوره شتابدهی :

دوره ای است 9 تا 18 ماهه که طی آن شتابدهنده تیم معرفی شده را پذیرش و طبق برنامه مدون تایید شده اختصاصی برای هر تیم تا رسیدن به یک نمونه محصول مجوز دار همراهی می‌نماید. در دوره شتابدهی هر تیم با هدف توسعه مدل کسب و کار معرفی شده به یک مدل تکرارپذیر، گسترش و قابل قبول دست پیدا کند تا نهایتاً بتواند سرمایه‌گذار لازم را جذب نماید .

3- دوره پس‌استابدهی:

این دوره پس از جذب سرمایه‌گذار توسط استارت‌آپ (کسب و کار نوپا) و یا اخذ مجوز محصول تا زمان رسیدن وی به بلوغ با استقرار مجدد در مرکز رشد در نظر گرفته می‌شود. در این دوره استارت‌آپ (کسب و کار نوپا) از خدمات مرکز رشد جهت ادامه مسیر بهره‌مند می‌گردد با واحدهای تمام‌کننده دوره شتابدهی برای مدت زمان استقرار صرف نظر از سابقه قبلی استقرار همانند واحدهای جدید رفتار خواهد شد (3 تا 5 سال).

4- خروج استارت‌آپ (کسب و کار نوپا)

خروج موفق یک استارت‌آپ (کسب و کار نوپا) یکی از عوامل تعیین‌کننده میزان حمایت از شتابدهنده خواهد بود که به دو صورت مطلق و نسبی صورت می‌پذیرد که شرایط و میزان حمایت از سوی شورای فناوری دانشگاه و یا ابلاغ دفتر توسعه فناوری سلامت تعیین می‌گردد:

1-4- خروج موفق نسبی: خروج موفق نسبی به معنای اخذ مجوزهای لازم برای فروش محصول و تدوین مدل کسب و کار و بازاریابی استارت‌آپ (کسب و کار نوپا) می‌باشد.

2-4- خروج موفق مطلق: به معنای اخذ مجوزهای لازم برای فروش محصول و جذب سرمایه‌گذار به همراه تامین پول بذری و تعهد لازم از سوی سرمایه‌گذار (از طریق سهامداری و قرارداد مشارکت) که نشان‌دهنده افق یک کسب و کار موفق و استارت‌آپی بر اساس یک مدل درآمدی پایدار و مستقل می‌باشد.

تبصره 1- قطع همکاری نیز یکی از راههای خروج استارت‌آپ (کسب و کار نوپا) است که با توافق هر سه طرف شتابدهنده، مرکز و استارت‌آپ (کسب و کار نوپا) صورت می‌بایست صورت پذیرد و در قبال آن هیچ کدام از طرفین ادعای جبران هزینه خدمات را نخواهند داشت .

تبصره 2- ناموفق بودن پروسه شتابدهی شامل عدم توفیق در کسب شرایط خروج موفق نسبی و خروج موفق مطلق و هم تعداد قطع همکاری در میانه راه می‌باشد که موجب تجدید نظر در همکاری و خارج نمودن آن از مرکز پذیرش شتابدهنده خواهد بود.

ماده 8- سایر

8-1 هرگونه تغییر و اصلاح در این آیین نامه به پیشنهاد دانشگاه‌ها، تأیید و تصویب در کمیته فنی مراکز رشد و نوآوری وزارت بهداشت و دفتر توسعه فناوری سلامت و با ابلاغ معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت صورت خواهد گرفت.

8-2 این آیین نامه در 8 ماده و 2 تبصره در تاریخ 1402/8/2 به تصویب شورای مدیران معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسید.